

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องมารยาทของศาสนิกชนที่ดี
โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based-Learning)
สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก
The Development of Learning Achievement on the Topic of Good
Religious Etiquette through Activity-Based Learning for Grade 4
Students at Ban Mae Salit Luang Wittaya School, Tak Province

ศักดิ์ชัย วนาเจือธรรม¹, พระมหานพพร อภินโธ (ศรีวิวัฒนสกุลชัย)², พระสุรพล อภรณ์ (ไกรรอด)³
และ พระมหาคณาวุฒิ อคคปญโญ⁴

Sakchai wanachueatham¹, Phramaha Nopphon Abhibandho (Sriwatthanasakunchai)²,
Phra Suraphon Areparanô (Krairod)³ and Phramaha Kanawut Akkapanyo⁴

^{1,2,3,4}สาขาวิชาการสอนสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

^{1,2,3,4}Program in Teaching Social Student Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University

Corresponding author, e-mail: ¹sakchai.wan@student.mbu.ac.th

²Nopphon@gmial.com

³Suraphon @gmial.com

⁴khanawut.bam@mbu.ac.th

Received: September 8, 2024; Revised: September 24, 2024; Accepted: September 24, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่องมารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่องมารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิตหลวงวิทยา จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ 2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่องมารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิตหลวงวิทยา จังหวัดตาก ก่อนเรียนมีค่าคะแนน ($x = 11.71$, S.D. = 4.31) และหลังเรียนมีค่าคะแนน ($x = 16.05$, S.D. = 4.14) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าคะแนนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: นักเรียน, มารยาท, Activity-Based-Learning

Abstract

The objectives of this research were: 1) to develop an activity-based learning lesson plan on the topic of proper religious etiquette for Grade 4 students at Ban Mae Salit Luang Wittaya School, Tak Province, aiming to meet the efficiency standard of 80/80, and 2) to compare the learning achievement before and after implementing the activity-based learning approach on the topic of proper religious etiquette for Grade 4 students at Ban Mae Salit Luang Wittaya School, Tak Province. The sample group for this research consisted of Grade 4 students from Ban Mae Salit Luang Wittaya School, Mae Song Subdistrict, Tha Song Yang District, Tak Province.

The research results showed that: 1) The effectiveness of the activity-based learning lesson plan on the topic of proper religious etiquette for Grade 4 students at Ban Mae Salit Luang Wittaya School, Tak Province, achieved the required efficiency standard of 80/80, consistent with the first research hypothesis; 2) The comparison of learning achievement before and after using the activity-based learning approach on the topic of proper religious etiquette for Grade 4 students at Ban Mae Salit Luang Wittaya School, Tak Province, revealed that the pre-test scores ($\bar{x} = 11.71$, S.D. = 4.31) were significantly lower than the post-test scores ($\bar{x} = 16.05$, S.D. = 4.14), with a statistically significant improvement at the 0.05 level, consistent with the second objective of the study.

Keywords: students, etiquette, Activity-Based Learning

บทนำ

การศึกษานับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และที่สำคัญยิ่งกว่า คือ ด้านการศึกษา จัดเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในปัจจุบันซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาชีวิตและการพัฒนาประเทศโดยตรง การให้การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงผู้เรียน ผู้เรียนเป็นบุคคลต้องพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นผลจากความสามารถของผู้เรียนที่พึงได้รับการเรียนการสอนที่ผสมผสานทั้งสาระความรู้ คุณธรรม คุณลักษณะอย่างสมบูรณ์ และมาตรา 24 ความสำคัญของการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ ความรู้นำมาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2551 : 7)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในด้านปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาหรือตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมีความอดทนอดกลั้นยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคมในฐานะพลเมืองดี ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) ด้านความรู้ในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญตามขอบเขตที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้นในลักษณะบูรณาการ (2) ด้านทักษะกระบวนการเช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม ทักษะทางการสืบสวนสอบสวน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ การสืบค้น เป็นต้น (3) ด้านเจตคติและค่านิยม เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักฟังตนเอง เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์รู้จักการทำงานกลุ่มเป็น (4) ด้านการจัดการและการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับการอบรมมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ (กรมวิชาการ, 2545) การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน คือ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็นการเอากิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อฝึก

และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้เรียนจะเกิดการตื่นตัว กระตือรือร้นด้าน การรู้คิดจากตัวเองมากกว่าการฟังบรรยายและการท่องจำ การใช้กิจกรรมเป็นฐาน หมายถึงเอา กิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ กำหนด ที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือจัดหาและชี้แนะ แหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้ผู้สอนเลือกใช้ตามความ เหมาะสมของเนื้อหา ดังนั้นครูควรมีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักทำการงานกลุ่ม มีนิสัย รักการเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบและแสดงออก ถึงศักยภาพของตนเอง ควรต้องปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้มากขึ้น โดยการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือผู้เรียนด้วยกันให้มากที่สุด โดยครู เป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการช่วยเหลือนักเรียนโดยการใช้การเรียนการสอนแบบใช้กิจกรรมเป็น ฐานเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น น่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนอีกแบบหนึ่งที่เหมาะสม สำหรับนักเรียนและเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนและยังเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะ นำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาสังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อผู้เรียน ได้แก่ สร้างองค์ความรู้ให้แก่ตนเอง แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ เรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอน แบบกลุ่มร่วมมือ มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิตหลวงวิทยา จังหวัดตาก พบว่ามีเนื้อหาการ เรียนการสอนมีจำนวนมากผู้สอนเน้นใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย จึงมีส่วนทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจใน การเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและใช้เทคนิคการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในการ วิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก สูงกว่าก่อนเรียนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based-Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 148 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 32 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชา สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผนและเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาครั้งนี้ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบเรียนร่วมมือ จำนวน 5 แผน ประกอบไปด้วย

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของศาสนาจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

2.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พระพุทธศาสนาจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

2.1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนาจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

2.1.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คนดีที่น่าชื่นชมจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

2.1.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ศาสนิกชนตัวอย่างจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการเรียน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.1.2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด

3.1.3 ศึกษาเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

3.1.4 ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมาย มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระประวัติศาสตร์และขอบเขต เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3.1.5 ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีจากเนื้อหาสาระที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ไว้ จำนวน 5 แผน รวมใช้เวลาเรียนทั้งหมด 5 คาบ โดยทั้ง 5 แผน จัดกิจกรรมการเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีขั้นตอน ในการทำกิจกรรม การเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งพัฒนาโดย Frank Lyman (1981)

3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อขอรับคำแนะนำ

3.1.7 หลังการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุงแก้ไข ได้นำแผนทั้ง 5 แผน ไปให้ครูที่เลี้ยงตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามผลการตรวจของครูที่เลี้ยงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาหนังสือ และหลักที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบผลการเรียนรู้

3.2.2 ศึกษาสาระการจัดการเรียนรู้และมาตรฐาน ตัวชี้วัดสาระสังคมศึกษา

3.2.3 วิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีแล้วสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ โดยคำตอบเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก

3.2.4 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อขอรับคำแนะนำ

3.2.5 หลังการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุงแก้ไข ได้นำแบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ หรือไม่โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนน +1 สำหรับข้อที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน 0 สำหรับข้อที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน -1 สำหรับข้อที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.2.6 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญการสอนสังคมศึกษา มาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จำนวน 20 ข้อ จากนั้นจึงทำการจัดพิมพ์

3.2.7 นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ผ่านการพิจารณา จากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา จังหวัดตาก

3.2.8 นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ถูกได้ 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือไม่ได้ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ได้ 0 คะแนน และเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบบสอบถามความคิดเห็นตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักการ วิธีการ และรูปแบบในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.3.2 สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น ตามกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสาร

3.3.3 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบ ความครอบคลุม และความถูกต้องชัดเจนของหัวข้อในแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.3.4 นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบ ความเที่ยงตรง (validity) และความถูกต้องทางด้านภาษา

3.3.5 นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปขอคำปรึกษา แก้ไขความถูกต้องกับอาจารย์ที่ ปรึกษางานวิจัยอีกครั้งหนึ่งและนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

การแปลผลประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความพึงพอใจเกณฑ์การแปลผล

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการสอนกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิดหลวงวิทยา ที่เรียน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีดังนี้

4.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 32 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ จากนั้นทำการตรวจ แบบทดสอบที่นักเรียนได้ทำไปแล้ว เพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชน ที่ดี มากน้อยเพียงใดและควรได้รับการพัฒนาอย่างไร

4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้เทคนิคการสอนการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน รวมเวลา 5 ชั่วโมง

4.3 ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบเรียนร่วม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยให้กลุ่มเป้าหมายศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปตามกระบวนการขั้นตอนในแต่ละกรอบเนื้อหา

4.4 เมื่อสิ้นสุดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งหมดแล้ว ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน (Posttest)

4.5 รวบรวมและตรวจผลการทดสอบหลังเรียน (Posttest) และทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

5. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

5.2 ข้อมูลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีก่อนและหลังเรียน โดยการใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยพิจารณาจากค่าความแตกต่างของคะแนนนักเรียนแต่ละคนและทดสอบในภาพรวมโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Dependent Group)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 หาค่าความเที่ยงตรง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

$$IOC = \sum R/n$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องเหมาะสมระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 สำหรับข้อที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 สำหรับข้อที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 สำหรับข้อที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

การแปลผล

ถ้าผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC) มีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับ จุดประสงค์ สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้ แต่ถ้าการพิจารณา IOC มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตามจุดประสงค์ ให้ทำการแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6.2 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)

$$\bar{x} = \sum x / n$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

6.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	x	แทน	คะแนนสอบ
	n	แทน	จำนวนคนทั้งหมด
	\sum	แทน	ผลรวม

6.4 การทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}} \text{ เมื่อ } df = n - 1$$

$\sum D$	แทน	ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนร่วมกิจกรรมและคะแนนหลังร่วมกิจกรรม
N	แทน	จำนวนนักเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนร่วมกิจกรรมและคะแนนหลังร่วมกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิตหลวงวิทยา จังหวัดตาก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน ผลการวิเคราะห์นำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่สลิตหลวงวิทยา จังหวัดตาก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สาระวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ร้อยละ 80/80 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นวิธีการเรียนรู้บนพื้นฐานของการให้ผู้เรียนแต่ละคนทำหน้าที่ให้ความรู้แก่เพื่อนในกลุ่ม ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันสร้างบรรยากาศการเรียนให้สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาได้ดี การจับกลุ่มมีความเหมาะสมและเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพันธ์ โห้พันธ์ (2558) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน และเมื่อร่วมกับผังกราฟิกที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ร่วมด้วย ซึ่งมีลักษณะเป็นแผนผังทางความคิด ประกอบไปด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญ ๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้น เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ จำนวนมาก ดังเช่นเนื้อหาของวิชาสังคมศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นเร็วขึ้นและจดจำได้นาน เนื่องจากเน้นการเชื่อมโยงความรู้อเก่าและความรู้ใหม่ในการเรียนการสอนอย่างสมเหตุสมผล ทำให้รับรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างมีความหมายเป็นวิธีการกระตุ้นและสร้างพัฒนาการของสมองให้ทำงานอย่างเป็นระบบ ผังกราฟิกจึงเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าสำหรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ทั้งยังมีหลายรูปแบบสามารถประยุกต์ใช้ได้โดยไม่สิ้นสุดแบบต่าง ๆ ของผังกราฟิกแสดงให้เห็นถึงการจัดลำดับกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นกลวิธีที่ใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนอกจากนี้ การทำผังกราฟิก ยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการตีความ การวิเคราะห์ การตัดสินใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ และการใช้ผังกราฟิก สามารถไปใช้ได้กับทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิภาพมากเมื่อนักเรียนช่วยกันทำเป็นคู่กับเพื่อนหรือทำเป็นกลุ่ม (รณชัย จันทรแก้ว, 2559) ดังนั้น การใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานร่วมกับผังกราฟิก จึงเป็นวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิชาสังคมศึกษาด้วยการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยการช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกันและสามารถสรุปความคิดรวบยอดได้อย่างเข้าใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้เกิดกับนักเรียน อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีความเหมาะสมกับเนื้อหาบางเนื้อหาเท่านั้น ซึ่งควรจะเป็นเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนได้เปิดกว้างทางความคิดโดยสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย เทคนิคการสอนนี้จึงไม่เหมาะสมสำหรับเนื้อหาที่มีคำตอบตายตัว
2. หากใช้เทคนิคการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานกับนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น อาจจะเหมาะสมมากกว่าเนื่องจากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยังอ่อนในเรื่องทักษะในการคิดอย่างมีเหตุผล ทำให้เกิดพฤติกรรมการคิด การพูดคุยและการแลกเปลี่ยนระหว่างกันน้อยกว่าเท่าที่ควร
3. นักเรียนมักจะตอบคำถามด้วยคำตอบสั้น ๆ ไม่ครอบคลุมส่วนที่สำคัญ รวมทั้งขาดการหาเหตุผลสนับสนุน ผู้สอนจึงควรเน้นย้ำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการแสดงคำตอบและการให้เหตุผลอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551 ก.). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- รณชัย จันทร์แก้ว. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ และความคงทนในการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 27(2), 165–178.
- เอกพันธ์ ไห่พันธ์. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์*, 4(1), 93-105
- Lyman, F. T. (1981). *The responsive classroom discussion: The inclusion of all students. Mainstreaming digest*. MD : University of Maryland.